CURTEA DE APEL NORD

Dosarul nr. 21rji-273/2025 Judecătoria Edineț, sediul Briceni
1-25090479-03-21rji-17032026 Judecător Ghenadie Comerzan

D E C I Z I E
În numele Legii

09 iulie 2026 mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Nord
În componența sa:
Președintele completului, judecătorul: Ion Talpa
Judecătorii: Viorica Severin, Cristina Prisacari

a judecat în ordine de recurs, fără participarea părților, recursul inițial și cel suplimentar al directorului interimar al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Anatolii Tudor, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 24 noiembrie 2025, privind admiterea plângerii condamnatului Cebotari Ilia împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului, în baza art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților omului,

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă:

La 24.06.2025 în Judecătoria Edineț, sediul Briceni a parvenit spre examinare plângerea condamnatului Cebotari Ilia împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, pentru perioada deținerii în Penitenciarul nr. 2 Lipcani.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 24 noiembrie 2025, s-a admis plîngerea condamnatului Cebotari Ilia împotriva administraţiei instituţiilor penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

S-a constatat faptul că, Cebotari Ilia a fost deţinut în perioada 13.01.2025-09.11.2025 în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în total o perioadă de 300 (trei sute) zile, în calitate de condamnat.

În condiţiile art. 4734 alin. (4) CPP, se reduce pedeapsa condamnatului Cebotari Ilia cu 30 (treizeci) zile pentru perioada de 300 (trei sute) zile, în care condamnatul s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr. 2 Lipcani cu statut de condamnat, calculîndu-se 1 zile de reducere pentru 10 zile de detenţie.

Termenul pedepsei definitive stabilite lui Cebotari Ilia, prin sentința judecătoriei Bălți, sediul central din 27.02.2025, cu închisoare pe un termen de 07 (șapte) ani 08 (opt) luni, s-a redus cu 30 (treizeci) zile.

S-a obligat administrația instituției Penitenciare nr. 2 Lipcani să înlăture condițiile precare de detenție în termen de 15 zile.

Exercitarea căilor de atac:

Dezacord cu soluția adoptată pe caz și-a expus directorul interimar al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Anatolii Tudor, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care plângerea condamnatului Cebotari Ilia să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea recursului s-a invocat că, această concluzia instanței de fond este neîntemeiată, întrucât, potrivit Raportului de evaluare a condițiilor de detenție și probelor prezentate instanței, inclusiv materialelor fotografice, condamnatului i-au fost asigurate condiții corespunzătoare.

Astfel, condamnatului i-a fost asigurată o suprafață locativă de 4,44 m², celula era iluminată și ventilată corespunzător, iar în perioada rece temperatura era menținută la cel puțin 18°C. Grupul sanitar era amplasat într-un spațiu separat și asigura condițiile de igienă și intimitate necesare.

De asemenea, condamnatul beneficia de posibilitatea de a se deplasa pe teritoriul penitenciarului în intervalul 06:00–22:00 și avea acces la terenuri sportive, bibliotecă, ateliere de muncă, spații pentru studii, biserică, grădină și zone de recreere. Era asigurat accesul la spălătorie, precum și un spațiu special pentru uscarea hainelor și unul destinat fumatului.

Penitenciarul mai indică efectuarea periodică a lucrărilor de deratizare și dezinsecție, acordarea asistenței medicale în regim non-stop și asigurarea alimentației conform standardelor stabilite.

În consecință, Penitenciarul nr. 2-Lipcani susține că standardele minime de detenție au fost respectate pe întreaga perioadă vizată și că nu au existat condiții inumane sau degradante. Din aceste considerente, instituția apreciază că încheierea judecătorului de instrucție este neîntemeiată și solicită casarea acesteia.

Argumentele părților:

Potrivit prevederilor art.447 alin. (1), (2) Cod de procedură penală, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice pârților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.

Respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă, până la data examinării recursului, părțile nu au depus referință asupra recursului declarat.

Aprecierea instanței de recurs:

Examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, cercetând materialele cauzei, Colegiul penal consideră necesar de a respinge recursul inițial şi cel suplimentar al directorului interimar al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Anatolii Tudor, ca fiind nefondat reieşind din următoarele considerațiuni:

În conformitate cu art. 437 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

Conform art. 448 alin. (1) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanța verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs.

Potrivit art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat.

În susținerea soluției adoptate Colegiul penal reține că, potrivit art.469 alin. (1) pct.17[1]) Cod de procedură penală, la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condițiilor de detenție a condamnaților.

Din materialele cauzei penale instanța de fond a reținut că, Cebotari Ilia a fost condamnat prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 02 august 2023, în conformitate cu at. 84 alin. (4) Cod penal, pentru concurs de sentințe, prin cumul parțial al pedepselor aplicate prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul central din 05.04.2022, sentința Judecătoriei Bălți, sediul central din 15.07.2022, sentința Judecătoriei Bălți, sediul central din 29.12.2022, s-a stabilit lui Cebotari Ilia pedeapsa definitivă cu închisoare pe un termen de 07 ani 06 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei s-a calculat din 02.08.2023, cu includerea perioadei executării pedepsei din 13.06.2022 pînă la 02.08.2023.

Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul central din 27.02.2025, în baza art. 314 alin. (1), art. 84 Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa cu închisoare pe un

termen de 07 ani 08 luni, cu executarea pedepsei în penitenciarul de tip semiînchis.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 27 iulie 2023 s-a constatat faptul deținerii condamnatului Cebotari Ilia în condiții inumane și degradante contrare prevederilor art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 11 Bălți, fiind redus termenul pedepsei în condițiile art. 473^4 alin. (4) CPP cu 37 zile, care a fost menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 21 noiembrie 2023.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 22 mai 2024 s-a constatat faptul deținerii condamnatului Cebotari Ilia în condiții inumane și degradante contrare prevederilor art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în perioada 19.12.2022-18.04.2023, 20.06.2023-19.02.2024, fiind redus termenul pedepsei în condițiile art. 473^4 alin. (4) CPP cu 37 zile, care a fost menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 07.10.2024.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 16 octombrie 2024 s-a constatat faptul deținerii condamnatului Cebotari Ilia în condiții inumane și degradante contrare prevederilor art. 3 CEDO în în Penitenciarul nr. 11 Bălți în perioada 18.04.2023-20.06.2023 și în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în perioada 19.02.2024-26.08.2024, fiind redus termenul pedepsei în condițiile art. 473^4 alin. (4) CPP cu 26 zile.

Prin decizia Curții de Apel Nord din 12.06.2025, încheierea a fost casată cu rejudecarea cauzei și emiterea unei noi hotărîri, după cum urmează: termenul pedepsei penale a fost redusă cu 25 zile pentru încălcarea condițiilor de detenție în Penitenciarul nr. 11 Bălți în perioada 18.04.2023-20.06.2023 și în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în perioada 19.02.2024-26.08.2024. În privința perioadei rămase, au fost lăsate în continuare la termenul de executare a pedepsei.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 10 septembrie 2025 s-a constatat faptul deținerii condamnatului Cebotari Ilia în condiții inumane și degradante contrare prevederilor art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în perioada 26.08.2024-13.01.2025, fiind redus termenul pedepsei în condițiile art. 473^4 alin. (4) CPP cu 14 zile.

În speță, Colegiul penal reține că în plângerea înaintată s-a solicitat constatarea aflării condamnatului Cebotari Ilia în detenție în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu reducerea pedepsei.

Potrivit raportului administrației instituției penitenciare, se invocă că Cebotari Ilia s-a deținut în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în condiții de detenție acceptabile, care au corespuns minimului necesar, ultimul nefiind marginalizat sub nici un aspect inuman si/sau degradant.

Astfel, analizând încheierea recurată în raport cu argumentele recurentului, Colegiul penal constată temeinicia soluției instanței inferioare în partea ce ține de

constatarea faptului că, Cebotari Ilia a fost deținut în perioada 13.01.2025-09.11.2025 în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, în total 300 zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, manifestate prin deținerea în celule supraaglomerate și insalubre – în care se încalcă normele de igienă, umiditate ridicată, prezența mucegaiului, prezența insectelor, insuficiența luminii naturale și artificiale, lipsa sistemului de ventilare, asistența medicală precară, fapt ce contravine Hotărârii Guvernului RM nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați.

La acest capitol, instanța de recurs remarcă că condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 2 Lipcani sânt integral confirmate prin raportul privind vizita preventivă/de monitorizare efectuată la Penitenciarul nr.2 Lipcani din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor la 19 mai 2023, unde membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (CpPT) au constatat că în ambele sectoare în marea majoritate a celulelor condițiile sunt degradante, condamnații fiind plasați în 14 dormitoare cu suprafețe mari, supraaglomerate, mobilier învechit, lenjerie de pat uzată şi plapume insalubre, miros neplăcut. În unele celule pe pereți este igrasie. Din discuțiile cu condamnații aceștea au menționat că iarna în încăperi este rece (15-16 grade). *Membrii Consiliului au vizitat celulele ce au nevoie urgentă de dezinfectare, fiind pline de gândaci de bucătărie, insecte.* În unele celule lumina este insuficientă pe timp de zi, fiind blocată de prezența paturilor etajate. Nu există sistem de ventilare. Membrii CpPT sunt îngrijorați de starea tehnică şi sanitară a băii, îngrijorare formulată şi în Raportul cu privire la vizita Consiliului din 24 aprilie 2018.

Astfel, membrii CpPT au emis recomandări în adresa Penitenciarului nr. 2 Lipcani: 1. Repartizarea uniformă a condamnaților, ce prevede respectarea standardelor CPT cu referire la spațiu şi condițiile de trai pentru condamnați. 2.Oferirea accesului la activități ocupaționale, programe de reintegrare şi muncă condamnaților ce se dețin conform art. 206 Cod de executare. 3. Îmbunătățirea condițiilor adecvate în wc-uri, lavoare, baia penitenciarului, în vederea asigurării respectului pentru demnitatea umană şi unui grad dezirabil de condiții sanitaro-igienice. 4. Întreprinderea măsurilor urgente pentru deratizarea/dezinsecția spațiilor de trai ale condamnaților. 5. Adaptarea infrastructurii penitenciarului la necesitățile persoanelor cu nevoi speciale. 6. Îmbunătățirea condițiilor de detenție şi crearea unor condiții prielnice de trai prin reparația celulelor, schimbarea mobilierului vechi, procurarea seturilor noi de lenjerie de pat, reparația spațiilor sanitare etc. 7. Organizarea serviciului medical conform normelor în vigoare şi asigurarea deținuților cu servicii medicale de calitate.

Drept consecință, Colegiul penal va respinge alegațiile recurentului potrivit cărora pe perioada detenției sale în Penitenciarul nr. 2 Lipcani condamnatul

Cebotari Ilia nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției, or, la analiza condițiilor de cazare a deținutului urmează a se reține prevederile Hotărârii Guvernului RM nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, care în punctul 464 stipulează că fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m^2, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcții.

În susținerea celor expuse, Colegiul penal notează dispoziția art.473^4 alin.(1) Cod de procedură penală, potrivit căreia la evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată dă apreciere atât probelor prezentate de părți, cât şi rapoartelor instituțiilor naționale şi internaționale în domeniu.

În acest sens CtEDO a explicat că, dacă există o dispută cu privire la condițiile de detenție între părți, nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios: atunci când alegația gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenție. Este cazul când statul este unicul care deține informații susceptibile de a confirma sau respinge alegațiile reclamantului.

Prin urmare, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă aceste informații îi permite Curții să ajungă la concluzia că alegația este una justificată *(a se vedea în acest sens cauza A. şi alţii c. Regatului Unit, 12 februarie 2009, § 132; cauza Idalov c. Rusiei, 22 mai 2012, § 98).*

În atare circumstanțe, instanța de recurs reține că instanța de fond a pronunțat o încheiere întemeiată şi motivată, iar în situația în care instanța şi-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care infirmă/afirmă acuzația, permițând părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță *(Hotărârea CtEDO Garcia Ruis versus Spania).*

Pe motivele expuse mai sus, Colegiul penal va respinge recursul inițial și cel suplimentar al directorului interimar al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Anatolii Tudor, împotriva încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 24 noiembrie 2025 ca fiind nefondat, menținând fără modificări încheierea adoptată de prima instanță.

În conformitate cu prevederile art.449 alin. (1) pct.1) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

Recursul inițial și cel suplimentar al directorului interimar al Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Anatolii Tudor, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Edineț,

sediul Briceni din 24 noiembrie 2025, privind admiterea parțială a plângerii depusă de condamnatul Cebotari Ilia împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție, care conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, se respinge ca nefondat, cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele completului, Judecător **Ion Talpă**

Judecător **Viorica Severin**

Judecător **Cristina Prisacari**